

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 322

van **CHRIS JANSSENS**

datum: 4 augustus 2020

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Binnenlands bestuur - Regiovorming

Uit het regeerakkoord (p. 267) blijkt de intentie om de bestuurlijke structuur van het lokale politieke niveau te verhogen. Hiervoor wordt onder meer ingezet op regiovorming waarbij de "Vlaamse Regering, verder bouwend op de reeds uitgevoerde regioscreening, vaste regio's [zal] afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als de nieuwe, moeten plaatsvinden". Dit zou, onder andere, de "huidige verrommeling tegengaan en leiden tot minder mandaten". Bijkomend zal de Vlaamse Regering ook "bestaande drempels [wegwerken] die verhinderen dat samenwerkingsverbanden fuseren". Teneinde dit in goede banen te leiden "wordt een kader uitgewerkt dat bijkomende instrumenten bevat om de regiovorming te ondersteunen".

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze regiovorming?
2. Aangezien deze intentie ook de wil omvat om het aantal (afgeleide) mandaten in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden af te bouwen, hoeveel van dergelijke mandaten werden reeds afgebouwd? Graag een overzicht sinds het begin van de huidige legislatuur per provincie en per samenwerkingsverband.
3. Maakte de Vlaamse Regering al werk van het wegwerken van de bestaande drempels die fusies van samenwerkingsverbanden verhinderen? Indien ja, welke drempels werden reeds weggewerkt? Indien niet, wanneer acht de minister het dan mogelijk om deze drempels weg te werken?
4. Wordt het kader met bijkomende instrumenten voor regiovorming al uitgewerkt? Indien ja, welke concrete instrumenten omvat dit kader? Indien niet, wanneer acht de minister het dan mogelijk om dit kader uit te werken?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 322 van 4 augustus 2020

van **CHRIS JANSSENS**

1. Het groeiend aantal uitdagingen dat vraagt om een regionale, transversale en interbestuurlijke aanpak heeft geleid tot steeds meer regionale samenwerkingsvormen en afbakeningen. De meeste daarvan vertrekken vanuit een doordachte, maar sectorale beleidsvisie. Binnen de regiovorming wil ik, samen met mijn sectoraal bevoegde collega's, werken aan een rationalisering van de diverse bestuurlijke schalen. Ik streef daarbij niet naar één "heilige schaal" maar naar een beperkt aantal referentieregio's waarbinnen gemeenten hun samenwerkingsverbanden kunnen optimaliseren volgens een Matroesjka-model en waarbij de burgemeesters de spil vormen.

Ik werk momenteel aan een nota die de krachtlijnen omtrent regiovorming zal vastleggen. Hierin leg ik mijn visie verder uit en hoe deze in de praktijk zal omgezet worden. Ik zal de nota nog afstemmen met de belanghebbenden en dit najaar voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Daarnaast wil ik ook de link leggen met het fusiedossier. Sterke, bestuurskrachtige lokale besturen vormen de basis van succesvolle regionale samenwerking. Samenwerking moet gebeuren vanuit een sterkte, niet vanuit een zwakte. Fusies nemen echter de noodzaak aan regionale samenwerking niet weg: elke gemeente en stad, ongeacht de schaal, wordt met bovenlokale problematieken geconfronteerd. Voor mobiliteitsvraagstukken, huisvestingsproblemen... hebben buurgemeenten elkaar nodig. Deze twee projecten zijn voor mij onlosmakelijk met elkaar verbonden.

2. Zoals aangegeven bracht de regioscreening meer dan 2000 samenwerkingsverbanden aan het oppervlak. Velen daarvan worden gevat door Vlaamse sectorale regelgeving die we via de regiovorming willen stroomlijnen. Als minister van Binnenlands Bestuur ben ik voor slechts een fractie van die samenwerkingsverbanden rechtstreeks verantwoordelijk, namelijk de intergemeentelijke verenigingen, vermeld in deel 3, titel 3 van het decreet van 22 december 2017 (DLB), beter bekend als de intercommunales en de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn, vermeld in deel 3, titel 4 van hetzelfde decreet.

Tijdens de vorige legislatuur noteerden we in de sector van de intercommunales een vermindering van het aantal mandaten, voornamelijk ten gevolge van decretale beperkingen. Einde 2018 waren er daardoor in vergelijking met medio 2017, namelijk meer dan 900 mandaten minder te begeven in de bestuursorganen van de intergemeentelijke verenigingen, dan in dezelfde periode van het jaar daarvoor. Daarnaast is het overgrote gedeelte van de vermindering van de mandaten teweegebracht door de fusie van de werkmaatschappijen van de Vlaamse distributienetbeheerders Eandis en Infrax tot Fluvijs, welke een fusiegolf in de onderliggende opdrachthoudende verenigingen voor energiedistributie heeft teweegebracht.

De volgende decretale bepalingen zorgden voor een afname van het aantal intergemeentelijke verenigingen van het aantal mandaten:

- mogelijkheid tot meervoudige doelstellingen (artikel 426, eerste lid, 2° van het DLB);
- gebiedsuitwisseling is mogelijk in de sectoren van de energie- en de waterdistributie (artikel 422, tweede lid DLB);
- afschaffing van het directiecomité;
- beperking van het maximum aantal leden van de raad van bestuur tot 15.

De financieringsintercommunales (Fingem, Figga, Finea, Finilek en Finiwo) werden ingekanteld in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor het distributienetbeheer. De opdrachthoudende verenigingen voor distributienetbeheer (IMEA, INTEGAN, IVEG) fuseerden tot de opdrachthoudende vereniging Fluvius Antwerpen. Deze bewegingen deden het aantal dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen met acht verminderen.

Van de mogelijkheid tot meervoudigheid van doelstellingen maken gemeenten gebruik voor de oprichting van streekintercommunales die een veelheid van beleidsdomeinen bestrijken en zich toespitsen op beleidsvoorbereidende dienstverlening voor gemeenten.

3. Ik verwijs graag naar de decretale mogelijkheid tot gebiedsuitwisseling die gecreëerd is in artikel 422 van het decreet over het lokaal bestuur. Gemeenten kunnen uittreden uit de opdrachthoudende verenigingen die instaan voor de energie- of voor de waterdistributie als dat nodig is voor de uitwisseling van werkingsgebieden op voorwaarde dat zowel de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten voor de uitvoering ervan. Aanvullend kan ik stellen dat de Vlaamse Regering op 17 juli 2020 haar eerste principiële goedkeuring heeft gehecht aan de decretale mogelijkheid voor gemeenten om onder strikte voorwaarden uit te treden uit een intergemeentelijke vereniging. Vanzelfsprekend kan men van die mogelijkheid gebruik maken voor de realisatie van de regiovorming.
4. Het kader met ondersteuningsinstrumenten voor regiovorming zal aan bod komen in de nota met krachtlijnen. De lokale besturen zullen op verschillende vlakken en aan de hand van meerdere instrumentaria ondersteund worden:
 - goede praktijken en geleerde lessen van regio's die ervaring hebben op het vlak van samenwerking delen;
 - juridische expertise bieden aan de lokale besturen;
 - impactanalyse voeren op Vlaams en federaal niveau om de wildgroei van regelgevingen, subsidiestromen en afbakeningen/indelingen aan te pakken;
 - aanpassing van het decreet over het lokaal bestuur om bestaande drempels weg te werken die verhinderen dat samenwerkingsverbanden fuseren, vervroegd uit intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te stappen;
 - toolbox waaruit regio's kunnen putten op het vlak van vereveningsmodellen, verdienmodellen en regionale monitoring en governance.